

PAIKKA- JA AIKARIIPPUMATTOMAN ARJEN MAHDOLLISTAMINEN

1. Paikka- ja aikariippumattomuuden vakiinnuttaminen lainsäädäntöä (ml. työlainsäädäntö) ja ohjeistusta päivittämällä sekä kehittämällä henkilöstön osaamista, työoloja ja johtamista. Julkisen sektorin etätöön ja joustotyön toimintamalleja yhtenäistetään pysyväksi toimintamalliksi pysyvän työpaikkatyöskentelyn rinnalle. Valtionhallinnossa vauhditetaan ja vahvistetaan paikkariippumattoman työn edistämistä ja osaamista osana VM:n asettamaa monipaikkaisen ja paikkariippumattoman työn edistäminen valtioneuvoston – projektia. (VM, OM, TEM, valtioneuvosto laajasti, kunnat, työnantajat, työmarkkinajärjestöt, TTL)
2. Selvitetään ja tehdään tarvittavat lainsäädäntömuutokset, joilla mahdollistetaan etäopetus sekä määritellään etäopetus ja sen tavoitteet sekä vaikutukset oppilaan oikeuksiin ja opetuksen järjestäjän velvollisuuksiin. (OKM)
3. Edistetään korkeakoulutuksen digitalisaatiota sekä avointa opetusmateriaalia ja koulutustarjontaa osana Kansallisen Digivisio 2030 toteutusta (OKM, korkeakoulu).
4. Parannetaan kansalaisen terveystieteiden etäasiointimahdollisuuksia sekä oma- ja itsehoitoon palveluja, varmistetaan mahdollistava lainsäädäntö ja selvitetään edellytykset digivastaanottojen tasapuolisiin toimintaedellytyksiin ml. Kelan korvauskäytännöt ja verkkoopteekien toiminta. (STM, THL)
5. Poistetaan esteitä verkkokaupan lisäämiseksi mm. verkkomaksamista kehittämällä sekä selkeyttämällä tuotteita ja niiden toimituksia koskevia sähköisiä tietovaatimuksia sekä ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja pakettijakelun sujuvoittamiseksi. Selvitetään mahdollisuuksia ja tarvittavia säädösmuutostarpeita ikärajoitteisten tuotteiden myyntiin verkkokaupasta sekä toimittamiseen luotettavaan tunnustukseen perustuen. (VM, OM, LVM, TEM, STM)
6. Selvitetään mahdollisuudet tukea kulttuuri- ja taidetoimijoiden digitaalista osaamista ja yleisölle suunnattujen digitaalisten sisältöjen ja palveluiden tuottamista sekä selvitetään mahdollisuudet viihde-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden alv-verokannan yhtenäistämiseen riippumatta siitä, tarjotaanko palvelua paikanpäällä vai digitaalisessa muodossa striimauksena tai tallenteena. (OKM, VM)
7. Edistetään sujuvia ja tehokkaita matka- ja kuljetusketjuja luomalla tarvittavat digitaaliset alustat ja tietoympäristöt uusien palveluiden ja uuden liiketoiminnan synnyttämiseen henkilö- ja tavaraliikenteen kuljetuksissa ja liikenteen solmupisteissä. (Toimijat, Traficom, LVM)
8. Edistetään Suomen matkailun digitalisaatiota osana Matkailun digi-tiekartta työn toteutusta. (TEM, Business Finland)

DIGITAALISTEN VALMIUKSIEN TURVAAMINEN - Verkot, yhteydet, turvallisuus, teknologiat

9. Turvataan nopeiden ja kohtuuhintaisten laajakaistayhteyksien toimintavarmuus, turvallisuus ja saavutettavuus paikka- ja aikariippumattomaan arkeen, etäasiointiin sekä sähköisten palvelujen käyttämiseksi ja tarjoamiseksi. Jatketaan taajuus- ja viestintäpolitiikkaa, joka mahdollistaa innovatiivisten langattoman tiedonsiirron ratkaisujen kehittämisen ja uusien pienoperaattoreiden markkinoille tuleminen. Kartoitetaan ja tehostetaan langattoman verkkoteknologian ja valokuituyhteyksien käyttöönottoon instrumenttien vaikuttavuutta: yhteisrakentaminen, peittovelvoitteet, rahoitusohjelmat (mm. alueellinen, kansallinen, EU), tehostetaan kuntien lupakäytäntöjä ja vauhditetaan käyttöön ottoa taloudellisella tuella (ml. laajakaistatuen jatko ja kotitalousvähennyksen laajentaminen) osana LVM:n digitaalisen infrastruktuurin strategian toimeenpanoa. (LVM, Traficom, TEM, VM, maakunnat, kunnat)
10. Varmistetaan sisäänrakennettu tietoturvallisuus ja tietosuojat uusien tietojärjestelmien, digitaalisten palvelujen ja tekoälyn hyödyntämisen ja käyttämisen lähtökohtana. Huomioidaan tietoturva ja tietosuojat uusia julkisen hallinnon tietojärjestelmiä ja digitaalisia palveluja koskevissa

lainsäädännöissä ja ohjeistuksissa ja asetetaan lainsäädännössä julkisen hallinnon avoimen datan hyödyntämiselle reunaehdot tietojen yhdistämisestä mahdollisesti aiheutuvien tietoturva- ja tietosuojariskien minimoimiseksi. Tiivistetään yhteistyötä EU:n lohkoketjustrategian kansallisessa valmistelussa ja toteuttamisessa. (LVM, VM, Traficom, muut?)

11. Varmistetaan riittävä kapasiteetti, verkko- ja vuorovaikutuspalvelut sekä työkalut ja tekniset valmiudet myös kriittisille sisällöille paikka-riippumattomaan työhön julkisella sektorilla sekä lisätään eri (julkisten) palvelujen teknistä yhteentoimivuutta. (VM:n ohjauksella Valtori)
12. Edistetään etäpalveluja sosiaali- ja terveyssektorilla yhteentoimivuutta rakentamalla palveluja ja palvelualustoja sekä kehittämällä digitaaliseen toimintaympäristöön soveltuvia toimintamalleja. Varmistetaan lainsäädännöllä edellytykset tukea ja mahdollistaa tiedonhallinta ja joustavat palvelumallit. (STM)
13. Kiihdytetään teollisuuden tuottavuutta ja uusia liiketoimintamalleja käynnistämällä Tekoäly 4.0 -ohjelma. Varmistetaan, että ohjelmassa syntyneet teknologian käyttöönottoa edistävät toimintamallit ovat siirrettävissä myös muiden toimialojen käyttöön. (TEM, muut ministeriöt, sidosryhmät)
14. Kohdennetaan julkisia TKI-panostuksia ja kehitetään kannustimia ja matalan kynnyksen TKI-palveluita (innovaatioseteli) erityisesti yrityksille digitaalisen teknologiaan perustuvia ratkaisuja edistäviin TKI-investointeihin. Toteutetaan julkisrahoitteisten yrityspalveluiden kehittämisohjelma, jolla vahvistetaan niiden kykyä tukea yrityksiä uuden teknologian tarvekartoituksessa, hankinnassa ja käyttöönotossa. Edistetään mm. koronaviruspandemian seurantaan ja hallintaan kehitettyjen teknologia- ja sovelluskehityksen vientimahdollisuuksia. (TEM, VM, Business Finland)
15. Perustetaan Suomeen EU:n Digitaalinen Eurooppa -ohjelman mahdollistama digitaalinen innovaatiokeskittymä ja organisoidaan se yritysälähtöisesti sekä EU-mallin mukainen digiosaamisen yhteenliittymä; National Coalitions for Digital Skills and Jobs. (TEM, OKM)

DIGIOSALLISUUS – Osaaminen ja yhdenvertaisuus

16. Vahvistetaan juuri käynnistynyttä Työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelmaa lisäämällä sen resursseja ja pidentämällä sen toimikautta. (Työterveyslaitos, STM, TEM, työmarkkinakeskusjärjestöt, Sitra, Business Finland, Työturvallisuuskeskus)
17. Kasvatetaan digitaalisesti suuntautuneiden pk-yritysten määrää käynnistämällä kansallinen yrityskehityksen digitaalisen uudistumisen ohjelma. Ohjelman tavoitteena on lisätä etätö- ja muiden digitaalisten perusratkaisujen, kuten verkkokauppa-alustojen, käyttöönottoa pk-yrityksissä. (TEM, LVM, muut keskeiset ministeriöt, sidosryhmät)
18. Luodaan yrittäjille ja elinkeinonharjoittajille digituen toimintamallia hyödyntäen alueelliset digitukiverkostot, joiden kautta he saavat perustason tukea digitaalisten välineiden ja ohjelmistojen käyttöön sekä tuetaan järjestöjä kansalaisten digitaalisten valmiuksien kasvattamiseksi osana VM:n käynnistämää digitalisaation edistämishjelmaa. (TEM, VM, DVV, STM/OKM/STEA, sidosryhmät)
19. Selvitetään mahdollisuudet tukea lasten varhaiskasvatusta ja oppimista sekä perusopetuksen ja toisen asteen oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua etäopetukseen ja -opiskeluun tukemalla laitehankintoja. Selvitetään yliopistoille rahoitusta laadukkaan tarjonnan lisäämiseen ja kehittämiseen. (OKM, OPH, VM, kunnat).
20. Vahvistetaan digitaalisen etäopetuksen tarjontaa kaikilla koulutusasteilla. Mahdollistetaan etäoppimisen muotoja osana läsnäoppimista esim. oppilaille, jonka on väliaikaisesti hankala osallistua koulutunnille fyysisesti. Kootaan toisen asteen digitaalinen opetustarjonta ja sitä tukeva materiaali avoimesti saataville yhteen paikkaan sekä tuetaan koordinoitua lisää digitaalista tarjontaa ja materiaalia (opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteiden mukaisesti osiin). (OKM, OPH)
21. Huolehditaan digitaalisten palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Lisätään puheentunnistuksen käyttöä palveluissa erityisryhmille. (STM,OM)

DIGITAALISTEN TOIMINTAMALLIEN KEHITTÄMINEN - Sähköiset palvelut ja päätöksenteko

22. Vauhditetaan ja laajennetaan oikeusministeriön automaattisen päätöksenteon hanketta, jotta automatisoituvan ja myös koneoppimista hyödyntävän viranomaispäätöksen pelisäännöt ovat selvillä, hyvän hallinnon periaate toteutuu ja hallinto tehostuu. (OM, VM, kunnat, valtionhallinto laajasti)
23. Kehitetään Demokratia-verkkopalveluja mahdollistamaan aiempaa monipuolisemman ja yhdenvertaisemman osallistumisen sekä parantamaan saavutettavuutta sekä teknologialtaan että sisällöltään (ml. selkokieliisyys) sekä lisään hallinnon osaamista sähköisten kuulemiskäytäntöjen ja lausuntoprosessien hyödyntämiseksi nykyistä laajemmin. (OM, muut ministeriöt, virastot ja kunnat)
24. Luodaan edellytykset sähköiseen päätöksentekoon kunnallishallinnossa (kuntalaki) sekä selvitetään keinoja vakiinnuttaa sähköinen osallistuminen yhdistysten ja yhtiökokousten toimintaan tarkoituksenmukaisilta osin (mm. yhdistyslaki) sekä tarkastellaan oikeudenkäyntiprosessia ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevien säännösten ajantasaisuutta ja toimivuutta sähköiseen asiointiin. (OM, VM)
25. Luodaan edellytykset julkisten palvelujen sähköiseen saatavuuteen, sähköiseen asiointiin ja sähköiseen allekirjoittamiseen ja sähköiseen valtuuttamiseen poistamalla lainsäädäntöesteitä sekä turvaamalla sähköinen tunnistautuminen kaikille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Lisätään mahdollisuuksia perheiden alaikäisten ja toisen puolesta valtuutuksiin perustuvaan asiointiin.

HALLINNON KEVENTÄMINEN

26. Vakiinnutetaan digitaaliseen kansalaisten ja yritysten viranomaisasiointiin yhden luukun periaate ja lisätään mahdollisuuksia lupa- ja valvonta-asioiden hoitamiseen yhden portaalin kautta. (TEM, VM, YM, muut)
27. Vakiinnutetaan digitaaliseen viranomaisasiointiin kysy vain kerran -periaate, jonka mukaan kertaalleen yritykseltä ja yrittäjältä kysytyt tiedot liikkuvat yrityksen tai yrittäjän niin halutessa viranomaiselta toiselle saumattomasti ja turvallisesti. (VM, valtionhallinto laajasti, kunnat)
28. Edietään julkisten rekisterien yhteentoimivuutta ja tiedon liikkumista rekisterien välillä tukemaan yhden luukun periaatetta mm. hankintamenettelyn ja tilaajavastuun tarpeisiin. (OM, VM, ORK)
29. Vahvistetaan kansalaisten mahdollisuuksia lisätä omien viranomaisen hallussa olevien tietojensa saatavuutta ja hyödyntämistä digitaalisessa muodossa purkamalla lainsäädäntöesteitä ja laajentamalla Omadata/MyData-kokeiluja (VM, OM, TEM)
30. Kehitetään ja otetaan jäljityssovellus käyttöön tukemaan altistuneiden jäljittämistä ja tartuntaketjujen katkaisemista (STM, sidosryhmät, yritykset)
31. Nopeutetaan sähköisen kuitin käyttöönottoa hallitusohjelman mukaisesti osana reaaliaikatalouttaedistämällä sähköisen kuitin standardointi- ja pelisääntötyötä, edistämällä käyttöönottoa markkinaehtoisesti ja pk-yritysten erilaiset tarpeet huomioiden. Laaditaan sähköisen kuitin käyttöönottoon tiekartta vuosikymmenen ajalle. (PRH, TEM, VM)
32. Luodaan edellytykset tulorekisterin tietojen täysimittaiseksi hyödyntämiseksi sosiaaliturvan toimeenpanossa mm. parantamalla sähköistä tietojen vaihtoa. Mahdollistetaan tiedonsaanti- ja luovutus oikeudet etuuden maksajien ja yhteistyöorganisaatioiden välillä. (VM, STM, KELA, ETK, kunnat, Työllisyysrahasto, työttömyyskassat)

TIEDON HYÖDYNTÄMINEN JA TIETOVARANNOT

33. Kohennetaan yritysten ja yrittäjien ymmärrystä tiedon jalostamisen sekä sen avaamisen ja markkinaehtoisen jakamisen hyödyistä (myös B2B2) vahvistamalla data- ja alustatalouden liiketoimintaosaamista. Edistetään kansallisella ja EU-tasolla datan saatavuutta ja liikkuvuutta luomalla tiedolle yleisesti tunnustettuja laatustandardeja ja selkeyttämällä tiedon käyttöoikeuksia. Osana EU:n datastrategian toteutusta jalkautetaan Suomen EU-pj-kaudella julkaistuja datatalouden periaatteita ja edistetään tiedon hyödyntämistä ja yhteentoimivuutta lisäävien alusta- ja välityspalvelujen muodostamista. (LVM, TEM, VM, muut ministeriöt, Sitra, Business Finland, sidosryhmät)
34. Avataan yksityisyyden ja liikesalaisuuksien suoja huomioiden julkisin varoin kerättyä tietoa ja varmistetaan, että se on laadultaan ja rakenteeltaan jatkojalostettavassa muodossa ja yhteensopivien rajapintojen kautta saavutettavissa. Varmistetaan, että julkisesti rahoitetun tutkimuksen aineistot, menetelmät ja tulokset ovat avoimesti tutkijoiden, kansalaisten ja yritysten saatavilla. (VM, OKM, valtionhallinto, kunnat, julkisomisteiset yhtiöt)
35. Tiedolla johtamisen parantamiseksi tulee edelleen edistää tiedon saatavuutta ja ajantasaisuutta sekä edistää uusien analytiikkatekniikoiden kuten koneoppimisen (tekoälyn) käyttöönottoa. Tutkimustiedon saatavuutta ja digitaalisen hyödyntämisen mahdollisuuksia tulee parantaa mm. parantamalla tiedon semanttista yhteentoimivuutta sekä lisäämällä datan eheyttä ja tietoturvaa. (VM, LVM, TEM, STM muut)
36. Hallitusohjelman mukaisesti vahvistetaan tietopolitiikan koordinaatiota hyödyntämällä Digitaaliset keinot koronaviruskriisin hoidossa -työryhmän toimintamallia ja sidosryhmiä. (LVM, VM, muut ministeriöt, sidosryhmät)